

Rued Langgaard

SAGA BLOT

JUST A LEGEND

(1917-18, rev. 1919, 1940-41)

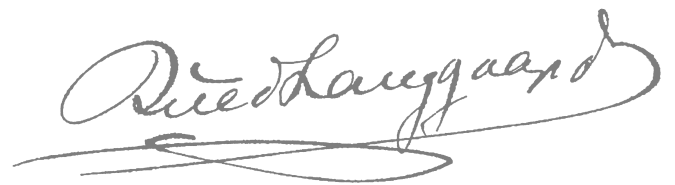
BVN 140

Kritisk udgave ved

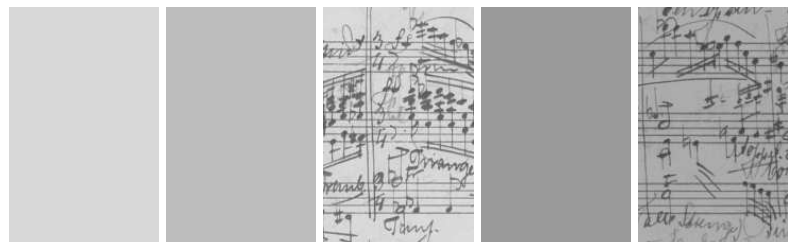
Critical edition by

Bendt Viinholt Nielsen

PARTITUR / SCORE

A large, elegant handwritten signature of Rued Langgaard in black ink, positioned above a horizontal line.

The Rued Langgaard Edition
Edition Wilhelm Hansen

Rued Langgaard

SAGA BLOT

JUST A LEGEND

(1917-18, rev. 1919, 1940-41)

BVN 140

Kritisk udgave ved

Critical edition by

Bendt Viinholt Nielsen

PARTITUR / SCORE

RUED LANGGAARD UDGAVERN
THE RUED LANGGAARD EDITION

EDITION WILHELM HANSEN

Rued Langgaard: Saga blot (BVN 140)

Kritisk udgave ved Bendt Viinholt Nielsen

© 2020 Rued Langgaard Udgaven og Edition Wilhelm Hansen AS,
Copenhagen

Anden, reviderede udgave 2022

BVN-numre refererer til Bendt Viinholt Nielsen: *Rued Langgaards Kompositioner. Annoteret værkfortegnelse. (Rued Langgaard's Compositions. An Annotated Catalogue of Works: With an English Introduction)*. Odense Universitetsforlag, 1991.

Hovedredaktør for Rued Langgaard Udgaven: Bendt Viinholt Nielsen.
Redaktionsassistent på nærværende udgivelse: Ole Ugilt Jensen.
Engelsk oversættelse: John Irons og Rune Kühl.
Layout: Hans Mathiasen.

Rued Langgaard Udgaven blev etableret i 2000 med støtte fra Carlsbergfondet.

Den her foreliggende udgivelse er udarbejdet med støtte fra Augustinus Fonden.

Udgivelsen er desuden støttet af Koda Kultur.

Rued Langgaard Udgaven skylder begge tilskudsgivere tak for den velvillige støtte.

Rued Langgaard Udgaven
c/o Edition Wilhelm Hansen AS
Bornholmsgade 1A
1266 København K
Danmark
www.musicsalesclassical.com/ewh
www.langgaard.dk

ISBN 978-87-598-3329-2

WH32300

Orkestermateriale til leje

Spilletid: ca. 20 minutter.

Rued Langgaard: Just a Legend (BVN 140)

Critical edition by Bendt Viinholt Nielsen

© 2020 The Rued Langgaard Edition and Edition Wilhelm Hansen AS,
Copenhagen

Second, revised edition 2022

BVN numbers refer to Bendt Viinholt Nielsen: *Rued Langgaards Kompositioner. Annoteret værkfortegnelse. (Rued Langgaard's Compositions. An Annotated Catalogue of Works: With an English Introduction)*. Odense Universitetsforlag, 1991.

General editor of The Rued Langgaard Edition: Bendt Viinholt Nielsen.
Editorial assistant for the present publication: Ole Ugilt Jensen.
English translation: John Irons and Rune Kühl.
Layout: Hans Mathiasen.

The Rued Langgaard Edition was established in 2000 with the support of the Carlsberg Foundation.

The present publication is subsidised by the Augustinus Foundation.

Furthermore, the publication is supported by Koda's Cultural Funds.

The Rued Langgaard Edition would like to express its gratitude to both funds for their willing support.

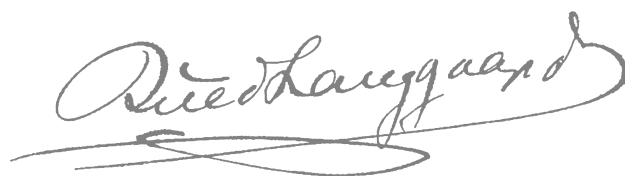
The Rued Langgaard Edition
c/o Edition Wilhelm Hansen AS
Bornholmsgade 1A
DK-1266 Copenhagen K
Denmark
www.musicsalesclassical.com/ewh
www.langgaard.dk

ISBN 978-87-598-3329-2

WH32300

Orchestral parts for hire

Duration: c 20 minutes.

INDHOLD

OM UDGAVEN	3
OM <i>SAGA BLOT</i>	5
STRUMENTI DELL' ORCHESTRA	10
NOTE TIL DIRIGENTEN	10
SAGA BLOT	11
KILDER OG KRITISK BERETNING	87

CONTENTS

ABOUT THIS EDITION	3
ABOUT <i>JUST A LEGEND</i>	5
STRUMENTI DELL' ORCHESTRA	10
NOTE TO THE CONDUCTOR	10
JUST A LEGEND	11
SOURCES AND CRITICAL COMMENTARY	87

OM UDGAVEN

Denne kritiske førsteudgave af *Saga blot* er baseret på det partitur til værket, Rued Langgaard egenhændigt udfærdigede 1940-41 med sporadisk assistance fra sin hustru, Constance Langgaard. Manuskriptet findes i Det Kongelige Bibliotek i København (Rued Langgaards Samling, RLS 52,1). Som forlæg for dette partitur anvendte Langgaard det oprindelige partitur til værket, en renskrift fra 1918, som dog efterfølgende, i en årrække, var genstand for revision (RLS 52,2). *Saga blot* fremstår som en genskabelse af værkets oprindelige version fra 1918, om end forkortet og med visse ændringer. Fejl og forglemmelser, som er opstået ved udarbejdelsen af partituret i 1940/41, er i nærværende udgave elimineret ved kollation med det oprindelige partitur.

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i udgaven ved hjælp af skarpe parenteser og buer med brudt streg. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren. Faste fortegn for klarinetter og engelskhorn er ligeledes tilføjet af udgiveren.

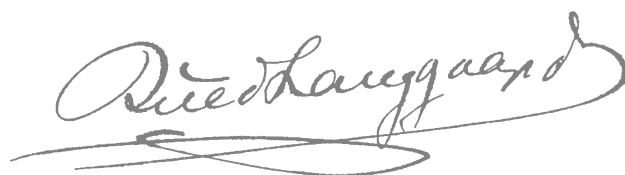
Der henvises i øvrigt til *Kilder og kritisk beretning* s. 87,

ABOUT THIS EDITION

This critical first edition of *Just a Legend* is based on the autograph score of the work, which Rued Langgaard completed 1940-41 with sporadic assistance from his wife, Constance Langgaard. The score can be found at The Royal Library in Copenhagen (Rued Langgaard's Collection, RLS 52,1). As a model for this score, Langgaard used the original score of the work, a fair copy from 1918, which, however, subsequently, for a number of years, was subject to revision (RLS 52,2). *Just a Legend* appears as a recreation of the original version from 1918, albeit shortened and with certain alterations. Errors and oversights that arose during the preparation of the score in 1940/41 have been eliminated by collating with the original score.

The editor's additions and emendations are indicated typographically in the score by square brackets and broken slurs and ties. Cautionary accidentals in round brackets are also editorial. Key signatures for clarinets and corno inglese have been supplied by the editor.

Further information is given in *Sources and critical commentary* p. 87.

OM SAGA BLOT

Saga blot bar i sin oprindelige form titlen *Sommersagnsdrama* (senere betegnet *Sommersagn drama*). Der kendes ingen programnoter eller andet, der oplyser om, hvordan denne titel skal forstås eller hvilke programmatisk idéer, der ligger bag værket. *Sommersagnsdrama* blev komponeret i december 1917 og instrumenteret i løbet af 1918. Det renskrevne partitur blev sluttet den 28. december 1918. Som det foreligger i dag, er det præget af revisioner foretaget mellem 1919 og 1924 og senest i 1940-41, hvor det blev benyttet som forlæg for et nyt partitur, der efter flere forslag fik titlen *Saga blot*.

Sommersagnsdrama blev uropført på Nordisk Musikfest den 16. juni 1919 i Odd Fellow Palæet med Frederik Schnedler-Petersen som dirigent. Koncertens program var kolossalt, og hele fire dirigenter var skiftevis på podiet. Orkestret var sammensat til lejligheden af musikere fra Det Kongelige Kapel og Tivoli-Orkestret. De største navne i det nordiske musikliv var til stede, bl.a. Sibelius, Stenhammar og Carl Nielsen. Carl Nielsen sad i den komité, som havde udvalgt værker til musikfesten, og han må have sanktioneret, at den unge, 25-årige Langgaard blev præsenteret med en uropførelse af sit seneste orkesterværk ved denne prestigefyldte festival, som ellers i stort omfang var forbeholdt mere etablerede navne. Anmelderne var ikke enige i denne disposition. *Politikens* Charles Kjerulf mente (17.6.1919), at man burde have præsenteret et vægtigere stykke af Langgaard – og fortsætter: "Af Klang og flot Instrumentation var der mer end nok, men Indholdet var i højeste Grad mindreaarigt, til sidst helt barnagtigt." Gustav Hetsch skrev samme dag i *Nationaltidende*:

Titlen lovede ikke godt. Den var ligesaa skruet og taaget som lang. Og det var Kompositionen ogsaa. Der var udmærkede Enkeltheder som i reglen hos Langgaard – her et Motiv, hist en klanglig Effekt, – men Helheden var ligeledes, som i Reglen hos Langgaard, forfejlet. En yderst pretentiøs Form, som det musikalske Indhold ikke kunne fylde; en sygelig Lyst til stadig at fastholde og idelig gentage en Vending, uden at man indser den kunstneriske Nødvendighed; en Vidtløftighed og Bredde, der meget snart trætter en Tilhører med normal Hurtighed i Opfattelse og Tilegnelse.

For 17. Gang maa vi da beklage, at dette oprindeligt store Musiktalent ikke i Tide er blevet underkastet en rationel Skoling og en streng Node-Rationering. Og i dette særlige Tilfælde maa vi beklage, at det ved en Lejlighed som *denne*, hvor saa mange Musikere fra andre Lande gerne skulle have et Indtryk af det bedste, nutidig dansk Orkester-Musik kan præstere, har faaet Lov til at optage *saa* meget af den kostbare Tid.

ABOUT JUST A LEGEND

Just a Legend originally had the title *Summer Legend's Drama* (later called *Summer Legend Drama*). No programme notes are known to exist, nor anything else that could explain how we are to understand this title or what programmatic ideas lie behind the work. *Summer Legend's Drama* was composed in December 1917 and orchestrated in the course of 1918. The fair-copy score has 28 December 1918 as its completion date. In its present form, this first score is characterised by revisions carried out between 1919 and 1924 and most recently in 1940-41, when it was used as a model for a new fair copy which, after a number of suggestions, was given the title *Just a Legend*. *Summer Legend's Drama* was first performed at the Nordic Music Festival on 16 June 1919 at the Odd Fellow Palace, with Frederik Schnedler-Petersen as conductor. The concert had a colossal programme, with no less than four conductors rotating on the podium. The orchestra was made up especially for the occasion, using musicians from The Royal Danish Orchestra and the Tivoli Orchestra. The most prominent names in Nordic musical life were present, including Sibelius, Stenhammar and Carl Nielsen. Carl Nielsen was on the committee which had selected works for the music festival, and he must therefore have sanctioned the young, 25-year-old Langgaard being presented with a first performance of his latest orchestral work at this prestigious festival, which to a great extent was otherwise reserved for more established names. The reviewers were not in agreement about this arrangement. *Politikens*' Charles Kjerulf felt (17 June 1919) that a 'weightier' piece by Langgaard ought to have been presented – continuing by saying: "There was more than enough sound and fine orchestration, but the content was extremely adolescent, and finally completely childish." Gustav Hetsch wrote the following on the same day in *Nationaltidende*:

The title did not sound promising. It seemed to be as stilted and misty as it was long. And so was the composition. The details as usual with Langgaard – here a motif, there a sound effect – but the whole was also as it usually is with Langgaard – abortive. A highly pretentious form which the musical content was unable to fill; a morbid craving to always hold onto and constantly repeat a turn of phrase, without any apparent artistic necessity; a prolixity and breadth that quickly tire out a listener with a normal ability to comprehend and appropriate.

For the umpteenth time we must regret to have to say that this originally great musical talent was not subjected to rational instruction and strict note rationing while there was still time. And in this particular case regret that on an occasion like *this* one, where so many musicians from other countries would have liked to gain an impression of the best that contemporary Danish orchestral music can produce, it has been allowed to take up so much of the valuable time available.

I tidsskriftet *Musik* kunne man 1.7.1919 læse August Felsing's synspunkt: "Saa kom en af Musikfesten's Gaader: Rud Immanuel Langgaard: Sommersagnsdrama! Hvad der laa til Grund for Fremførelsen af dette højt uinteressante og omfangsrige 'Sagnsdrama', fatter vi ikke. Rud Langgaard har for øvrigt skrevet bedre Ting end dette sidste Opus."

En anelse venligere var Alfred Toft, som i *Berlingske Tidende* (17.6.1919) omtaler *Sommersagnsdrama* som et

[...] vidtstvævende Musikstykke, som ikke gav nogen særlig tydelig Forestilling om, hvad der skete i Sagndramaet. Der fortælles kønne Ting iblandt, men saa vidtløftigt at Interessen svækkes. Ved Hjælp af en Saks vilde der komme et virkningsfuldt Stykke ud af det; der er forsaavidt Indhold nok og morsomme instrumentale Indfald. Forhaabentlig har Komponisten fornøden Resignation til at klippe det overflødigste bort.

Langgaard var øjensynlig til en vis grad enig i, at værket var for langt, for få måneder efter opførelsen foretog han, hvad han kalder en "omarbejdelse", der blev afsluttet 7. december 1919. I selve musikken var der tale om forholdsvis uvæsentlige ændringer, som blev indføjet i partituret med blyant. Det væsentligste var en forkortelse, som synes at have omfattet i hvert fald én større udeladelse på 67 takter og et eller flere mindre spring. Vi har kun én kilde, der afslører værkets oprindelige form, nemlig en cellostemme fra det orkestermateriale, der blev anvendt ved uropførelsen i 1919. De sider i partituret, som indeholdt 60 af de 67 udeladte takter blev fjernet og er i dag forsvundet; de sidste syv udeladte takter findes i manuskriptet i overstreget form. I partituret er angivet tre mindre spring, som kan gå tilbage til 1919, men som også kan være indføjet i 1920, da en ny kort version, *Symfonisk Festsplil*, blev til. Dertil kommer flere uklare angivelser af spring, hvis tilkomsttidspunkter og formål ikke kan afgøres. Det var imidlertid kun den i dag stort set forsvundne, større udeladelse der var gældende, da Langgaard i 1924 fik sin faste nodeskriver, Karl Lahn i Karlsruhe, til at udføre en kopi af partituret. Kopien blev på 68 sider og bar den korrigerede titel *Sommersagnsdrama* (eller *Sommer-Sagnsdrama*).¹

Kompositionen var blevet til imellem symfoni nr. 4 (1916) og symfoni nr. 6 (1919-20), og da Langgaard i midten af 1920'erne ændrede den nummererede symfonirække, blev den nyligt udarbejdede partiturskopi inddraget blandt symfonierne, først som nr. 6, kort efter som nr. 5, med titlen *Sommer-Sagnsdrama*. Denne titel forsvandt i forbindelse med en revision, Langgaard gennemførte i 1926, og som indebar at 14 hele og to halve sider af partituret blev taget ud, mens nogle korte, nye passager blev indføjet. I 1927 opførte Langgaard denne version under titlen *Symfoni Nr. 5 (En Sats)*. Efterfølgende blev der foretaget en mindre revision, og omkring 1933 besluttede komponisten sig for at betegne dette partitur som symfoni nr. 5, "1ste version" (BVN 191).

I mellemtiden var en del af *Sommersagnsdrama* blevet genanvendt i 1920 i et nyt stykke, *Symfonisk Festsplil* (BVN 166). Stykket foreligger i en renskrift udført af Karl Lahn. Som forlæg benyttede kopisten de relevante sider fra partituret til *Sommersagnsdrama* suppleret af et kladdeagtigt bilag med

In the periodical *Musik* one could read on 1 July 1919 August Felsing's point of view: "Then came one of the Music Festival's riddles: Rud Immanuel Langgaard: *Summer Legend's Drama*. The reason behind performing this highly uninteresting and comprehensive 'Legend's Drama' is beyond our comprehension. Rud Langgaard has, incidentally, written better things than this latest opus."

Slightly more positive was Alfred Toft, who, in *Berlingske Tidende* (17 June 1919), refers to *Summer Legend's Drama* as a

[...] wide-ranging piece of music which did not give a particularly clear impression of what was happening in the Legend Drama. There are some lovely narratives at times, but so discursive that one's interest is weakened. With the aid of a pair of scissors an effective piece could be made of it; there is, all in all, enough content as well as amusing instrumental ideas. Let us hope that the composer has sufficient resignation to cut away all that is superfluous.

To a certain extent, Langgaard apparently agreed that the work was too long, for a few months after the performance he undertook what he calls a "reworking" which was concluded on 7 December 1919. In the music itself, there were only relatively unimportant alterations which were inserted into the score with a pencil. The most important thing was an abbreviation which seems to have comprised, at any rate, a major omission of 67 bars and one or more minor leaps. We only have one source that reveals the original form of the work – the cello part from the orchestral material, used at the first performance in 1919. The pages in the score which contained 60 of the 67 omitted bars have been removed and have now disappeared; the last seven omitted bars exist in the manuscript in a crossed-out form. In the score, three small leaps are indicated that may go back to 1919, but can also have been inserted in 1920, when a new short version *Symphonic Festival Play* came into existence. In addition, there are several unclear indications of leaps, the chronological order and purpose of which cannot be determined. However, it was only the now virtually disappeared major omission that still applied when Langgaard acquired his permanent music copyist, Karl Lahn in Karlsruhe, to make a copy of the work in its revised form in 1924. The copy comprised 68 pages and had the corrected title *Summer Legend Drama* (or *Summer-Legend Drama*).¹

The composition was written between Symphony no. 4 (1916) and Symphony no. 6 (1919-20), and when Langgaard in the mid 1920s changed the numbering of his symphonies, the newly completed score copy was included among the symphonies, first as no. 6, shortly afterwards as no. 5, with the title *Summer-Legend Drama*. This title disappeared in connection with a revision Langgaard carried out in 1926, and which meant that 14 whole pages and two half pages of the score were excised, while certain short, new passages were inserted. In 1927, Langgaard performed this version under the title *Symphony no. 5 (One Movement)*. Subsequently, a minor revision was carried out, and around 1933 the composer decided to call this score Symphony no. 5, "1st Version" (BVN 191).

Meanwhile, part of *Summer Legend's Drama* was re-used in 1920 in a new piece, *Symphonic Festival Play* (BVN 166). The piece exists in a fair copy carried out by Karl Lahn. As a model, the copyist made use of the relevant pages from the score of *Summer Legend's Drama*, supplemented by a draft-like appendix

1 Se nærmere i de respektive udgaver af de beslægtede værker: Symfoni nr. 5 (version 1), Symfoni nr. 5 (version 2) og *Symfonisk Festsplil*, Rued Langgaard Udgaven hhv. 2002, 2012 og 2019.

1 More information can be found in the respective editions of the related works: Symphony no. 5 (version 1), Symphony no. 5 (version 2) and *Symphonic Festival Play*, The Rued Langgaard Edition, 2002, 2012 and 2019 respectively.

nykomponeret stof. De ændringer, der var foretaget i 1919 med blyant, blev trukket op med rødt blæk og inkorporeret i *Symfonisk Festspil*. *Symfonisk Festspil* blev opført i København i 1920, i Berlin og Wien i 1922. Men Langgaard lod det ikke blive ved det. Omkring 1930 valgte han denne version som udgangspunkt for en ny symfoni nr. 5, den såkaldte 2. version (BVN 216). Partituret, der rummer en del nykomponeret stof, blev fuldført 1931 og fik titlen *Steppenatur (Sommersagnsdrama)*.

Sidste kapitel i sagaen om *Sommersagn(s)drama* følger, da Langgaard i 1940 beslutter sig for at genskabe værket i dets oprindelige form fra 1918 og udfærdige en ny partiturrenskrift. Denne renskrift blev baseret på det foreliggende partitur, men således at Langgaard i stort omfang ignorerede de musikalske ændringer, der var foretaget ved revisionen i 1919 og i forbindelse med tilblivelsen af *Symfonisk Festspil* i 1920. Et markant eksempel er passagerne t. 4-5, 54-55 og 299-300, hvor Langgaard i 1919 havde tilføjet strygerakkorder og nogle bækkenslag *ff*, hvor der før var pause, og denne ændring kom med i både *Symfonisk Festspil* og symfoni nr. 5, 1. version, men ikke i *Saga blot* (og heller ikke i symfoni nr. 5, 2. version). Han respekterede udeladelsen af de 67 takter (efter t. 297), som var foretaget i 1919 (de pågældende sider var blevet kasseret), men rekonstruerede til gengæld indholdet af tre sider, der i mellemtiden var gået tabt. Det drejer sig om passagen t. 464-505, som med dateringen "Ribe d. 18/9 40. Rekonstruktion" blev indskudt i det oprindelige partitur. Den tidligere nævnte cellostemme fra 1919, den eneste komplet bevarede stemme fra det oprindelige stemmesæt, viser, at Langgaard har genskabt den manglende passage ret overbevisende. I *Saga blot* blev den 10 takter kortere, end den havde været i *Sommersagnsdrama*. Alt i alt fremstår *Saga blot* 90 takter kortere end den oprindelige version fra 1918.²

Rued Langgaard benyttede også lejligheden til at foretage "enkelte forandringer", som han skriver, i det nye partitur. I selve musikken var den væsentligste ændring indførelsen af et helt nyt motiv, nemlig begyndelsen af folkevisemelodien *Ebbe Skammelsøn* i t. 7-9, 57-59 og i violinsoloen t. 580-583. Desuden blev seks takter erstattet af fire nye takter (t. 538-541), ligesom værkets slutning blev revideret og forkortet med 10 takter. Hertil kommer så nogle få ændringer i instrumentationen. Triangel og tamtam kom således med i instrumentariet, og Langgaard littede orkestersatsen ved at udelade overbundne noder i trompet, trombone og tuba i t. 82-84, 89-91 og 96-98 samt ved at fjerne to af de fire horn samt trompeter, tromboner og tuba fra det unison blæserkorps i slutafsnittet t. 578-602.

Når det gælder angivelser af styrkegrader, blev disse generelt justeret i forhold til den oprindelige version. Et specielt tilfælde er afsnittet t. 271-297, som er dæmpet markant, navnlig i t. 289-297, idet niveauet på *ff* og *fff* er blevet ændret til *piano!* Endnu mere påfaldende er det, at Langgaard stort set halverede antallet af tempo- og karakterbetegnelser, fra de oprindelige ca. 45 til 24. Hensigten har formodentlig været at skabe større sammenhæng i værket ved at udelade mange temposkift og lade pulsen være uændret over længere stræk, også ved takt- og karakterskift. Alligevel virker det, som om Langgaard ikke har fuldført denne indførelse af et nyt sæt tempoangivelser og -relationer. Navnlig i sidste del er der meget få angivelser. Efter *Grazioso* i t. 521 og frem til t. 578 findes der i det oprindelige partitur ni tempoangivelser, men ingen i *Saga blot*. I det oprindelige partitur er syv af disse angivelser ganske vist streget over,

with newly composed material. The alterations that were carried out in pencil in 1919 were inked in using red ink and incorporated into *Symphonic Festival Play*. This was performed in Copenhagen in 1920, and in Berlin and Vienna in 1922. But Langgaard did not stop there. Around 1930, he chose this version as the starting point for a new Symphony no. 5, the so-called 2nd version (BVN 216). The score, which contains a certain amount of newly composed material, was completed in 1931 and given the title *Steppe Landscape (Summer Legend's Drama)*.

The final chapter of the saga of *Summer Legend(s) Drama* follows when Langgaard decides in 1940 to recreate the work in its original form from 1918 and make a new fair copy of the score. This fair copy was based on the existing score, although Langgaard to a great extent ignored the musical alterations that had been carried out when revising in 1919 and in connection with the preparation of the *Symphonic Festival Play* in 1920. A striking example is the passages in bars 4-5, 54-55 and 299-300, where Langgaard in 1919 had added string chords and some cymbal clashes *ff*, where before there have been rests, and this alteration was included in both the *Symphonic Festival Play* and in Symphony no. 5, 1st version, but not in *Just a Legend* (nor in Symphony no. 5, 2nd version). He respected the omission of the 67 bars (after bar 297) which had been carried out in 1919 (the pages in question had been scrapped), but on the other hand reconstructed the content of three pages which in the meantime had gone lost. This is the passage of bars 464-505, which, dated "Ribe 18/9 40. Reconstruction", was inserted in the original score. The earlier mentioned cello part from 1919, the only completely preserved part from the original set of parts, shows that Langgaard has recreated the missing passage fairly convincingly. In *Just a Legend* it became 10 bars shorter than it had been in *Summer Legend's Drama*. All in all *Just a Legend* appears 90 bars shorter than the original version from 1918.²

Rued Langgaard also made use of the opportunity to carry out 'a few changes', as he writes, in the new score. The most important alteration to the actual music was the introduction of a completely new motif, the beginning of the *Ebbe Skammelsøn* folksong melody in bars 7-9, 57-59 and in the violin solo in bars 580-583. In addition, six bars were replaced by four new bars (538-541) and the conclusion of the work was revised and shortened by 10 bars. There were furthermore a few changes in the orchestration. The triangle and tam-tam were included in the orchestra, and Langgaard lightened the orchestration by omitting the tied notes in trumpet, trombone and tuba in bars 82-84, 89-91 and 96-98 and by removing two of the four horns as well as trumpets, trombones and tuba from the unison brass section in the final bars 578-602.

The indications of dynamics was, generally speaking, adjusted compared with the original version. A special case are bars 271-297, which were moderated considerably, and in bars 289-297 *ff* and *fff* were reduced to *piano!* It is even more striking that Langgaard has virtually halved the number of tempo and character indications, from the original approx. 45 to 24. His intention was probably to create a greater cohesion in the work by omitting many changes of tempo and by allowing the pulse to remain unchanged over longer stretches, also at changes of beat and character. Despite this, it feels as if Langgaard did not complete this introduction of a new set of tempo indications and relations. In the final section, for example, there are very few indications. After *Grazioso* in bar 521 and until bar 578 there were nine tempo indications in the original score, but there are none in *Just a Legend*. In the original score, seven of these indications have admittedly been struck

2 Jfr. oversigten s. 94

2 Cf. the overview p. 95.

uden at der er skrevet noget til erstatning; kun *poco a poco più lento* t. 569 og *Lento misterioso* t. 572 er ikke annulleret. Ligeledes står tempoangivelsen $\downarrow = 60$ ved t. 578. Disse tre angivelser kan have været gyldige, men blev overset eller udeladt af Constance Langgaard, som har kopieret de pågældende sider over i det nye partitur.³

Saga blot var det første, Rued Langgaard gik i gang med efter at han og Constance var flyttet til Ribe den 1. september 1940. Constance hjalp til med at udfærdige enkelte passager i det nye partitur, som blev færdigt den 19. januar 1941. I starten bibeholdt Langgaard den let modificerede form af den oprindelige titel: *Sommer-Sagdrama*, men i de følgende 10 år fremkom yderligere otte titler på værket, som i tre grupper aftegner spor i hans idé med værket eller hans senere fortolkning af det. Genrebetegnelserne veksler mellem symfoni, stemningsmaleri, tableau musical, fantasi og tonebillede. Som motto i forbindelse med titlen *Sommer-Sagdrama* knyttede Langgaard digtet *Hjemløs* af Thor Lange: "Hej, du Sommerregn, som Græsset væder, / hvorfor er jeg hjemløs alle Steder?" Digtets fjerde og sidste strofe lyder: "Over Steppen gaar jeg ud i Blinde, / om ved Daggry jeg mit Hjem maa finde."⁴ Et andet, også tidligt, titelforslag lyder *Sorg uden Grændse, Symfoni til Thor Langes digt "Steppe"* ("Ud at flyve, hvor Himmel og Jord gaar i Eet, / hvor den frie Natur intet Skjel har at ænse, / men hvor Steppen sig strækker saa vidt og saa bredt / som en endeløs Sorg uden Grændse."⁵ Det 'russiske spor' førte også til titelforslaget *Alla Russe, Symfonisk Version*, som nævnes 1946. I den forbindelse skal det bemærkes, at Langgaard gav sin 1931-version af symfoni nr. 5 (2. version) tilnavnet "Steppenatur", men uden noget ledsagende motto eller nogen nærmere forklaring udover, at et blæsermotiv i værket ifølge et notat skulle være identisk med et russisk klokke-motiv.

Oprindeligt må den nordiske sommernat dog have været den programmatisk baggrund for kompositionen, sådan som titlen *Sommersagdrama* antyder. Den bringer stærke minder om skuespillet *Hr. Oluf han rider* med undertitlen *Den danske Sommernats Drama* af Holger Drachmann (1846-1908). Ordet "Sommernat-Sagnet" forekommer i skuespillet, og elverpiger og alfer spiller en afgørende rolle i dramaet. Dette kan ses i sammenhæng med, at den eneste programmusikalske oplysning, vi har fra Langgaard, er, at værkets slutning skildrer nøkken, der spiller violin (på baggrund af elvens brusen, må man tro). Således blev 1926-versionen, altså symfoni nr. 5, 1. version, forsynet med titlen *Nøkken* og et tilhørende motto.⁶ I samme retning peger titlen *Saga blot*, der dukker op første gang i midten af 1940'erne, tillige med *Elvens Spil* [mener RL *Elverens Spil*?], som var gyldig omkring 1946-47. Det tredje spor i titelrepertoiret er af mere personlig eller privat karakter: *Infelicitas* ("Elendighed") nævnes 1943, *Irrévocable* ("Uigenkaldelig") er fra nogenlunde samme tid, *Paranoia* ses omkring 1945 og efterfølges af *Tantalus*. Titlerne findes i værkklister og på kasserede titelblade (manuskriptomslag), som er bevaret, i reglen fordi de er genbrugt som skitsepapir til andre værker.

through without any replacement being suggested; only *poco a poco più lento* in bar 569 and *Lento misterioso* in bar 572 were not annulled. Likewise, there is the tempo indication $\downarrow = 60$ at bar 578. These three indications can have been valid but overlooked or omitted by Constance Langgaard, who copied the pages in question over into the new score.³

Just a Legend was the first thing Rued Langgaard started on after he and Constance had moved to Ribe on 1 September 1940. Constance helped to fill in certain passages in the new score, which was completed on 19 January 1941. Initially, Langgaard retained the slightly modified form of the original title *Summer-Legend Drama*, but during the succeeding ten years eight further titles of the work appeared which, in three groups, reveal traces of his idea for the work, or his later interpretation of it. The genre referred to alternates between symphony, mood picture, tableau musical, fantasia and tone picture. As the motto in connection with the title *Summer-Legend Drama* Langgaard linked the poem *Homeless* by Thor Lange: 'Hey, you summer rain that refresh the grass / why am I homeless everywhere?' The fourth and final stanza says: 'Across the steppe I walk on blindly, / so that I at dawn may find my home.'⁴ Another, also early, title suggestion is *Boundless Sorrow, Symphony to Thor Lange's poem "Steppe"* ('Off to fly to where heaven and earth meet, / where free Nature has no boundary to be made out, / but where the steppe stretches out so far and wide / like an endless, boundless sorrow.'⁵ The 'Russian track' also led to the suggested title *Alla Russe, Symphonic Version*, which is mentioned in 1946. It should be noted in that connection that Langgaard gave his 1931 version of Symphony no. 5 (2nd version) the epithet 'Steppe Landscape', but without any accompanying motto or more detailed explanation except that a wind-instrument motif in the work, according to a note, was identical with a Russian bell motif.

Originally, the Nordic summer night must, however, have been the programmatic basis for the composition, as the title *Summer Legend Drama* implies. This is strongly reminiscent of the play *Sir Oluf he rides* with the subtitle *The Drama of the Danish Summer Night* by Holger Drachmann (1846-1908). The word 'Summernight-Legend' occurs in the play, and elf girls and fairies play a crucial role in the drama. This can be seen in context with the fact that the only programmatic hint we have from Langgaard is that the end of the work portrays the water elf, playing on his violin (against a background of murmuring elves, one may suppose). And so the 1926 version, i.e. Symphony no. 5, 1st version, was provided with the title *The Water Elf*, and a corresponding motto.⁶ The title *Just a Legend*, which appears for the first time in the mid 1940s, points in the same direction, along with *The Playing of the Mountain River* [or does RL mean *The Elf's Playing*?], which applied around 1946-47. The third track of the title repertoire is of a more personal or private nature: *Infelicitas* ("Misery") is mentioned in 1943, *Irrévocable* ("Irrevocable") is from roughly the same time, *Paranoia* is seen around 1945 and is followed by *Tantalus*. The titles can be found in the list of works and on scrapped title pages (manuscript covers) that have been preserved, normally because they have been re-used as draft paper for other works.

3 Side 93 findes til orientering en oversigt over værkets oprindelige og endelige angivelser.

4 Egl. "Hej, Du Regn, Du Regn, som Græsset væder", Lillerussisk folkevise. *Fjerne Melodier. Folkeviser og Smaadigte*. Kbh. 1902; s. 33.

5 *Fjerne Melodier. Folkeviser og Smaadigte*. Kbh. 1902; s. 53. Digtet omfatter i alt fire strofer.

6 Titlen blev senere udeladt, men mottoet bibeholdt: "Nøkken spiller for Stjernerne smaa / han véd at til Himlen han aldrig vil naa" (Erik Bøgh, 1822-99).

3 On page 93 there is an overview of the original and final indications of the work.

4 Originally 'Hey, you rain, you rain that refresh the grass', Little-Russian folksong. *Distant Melodies. Folk Songs and Small Poems*. Copenhagen, 1902; p. 33.

5 *Distant Melodies. Folk Songs and Small Poems*. Copenhagen, 1902; p. 53. The poem has a total of four stanzas.

6 The title was later omitted, but the motto retained: 'The water elf plays for the stars so small / he knows that he will never reach the heavens' (Erik Bøgh, 1822-99).

I sidste ende blev partituret efterladt uden titelblad, overskrift-titlen på første nodeside er skåret bort og “Saga blot” er skrevet på skrå henover første side.

Saga blot er et oprindeligt svensk udtryk (“Saga blott”), som kan føres tilbage til digteren Esaias Tegnér (1782-1846), hvis hyldestdigt *Karl XII* (1817) har denne formulering: “Det härliga på jorden / förgänglig är dess lott. / Hans minne uti Norden / är snart en saga blott.” Det er uvist, om Langgaards brug af udtrykket har med værkets musikalske karakter og indhold at gøre, eller det snarere er en polemisk kommentar til det forhold, at værket som sådan er gået i glemmebogen. Det er heller ikke klart, hvorfor Langgaard har valgt at indføre begyndelsen af folkevisen om Ebbe Skammelsøn som nyt motiv i kompositionen. Ebbe Skammelsøn begår drab på sin bror og sin forlovede og må derefter leve som fredløs. Det velkendte omkvæd lyder: “Fordi [dvs. derfor] træder Ebbe Skammelsøn så manges sti vild”. Om Langgaard gennem dette musikalske citat vil give udtryk for en personlig følelse af fredløshed, eller det er for at understrege værkets initiale “sagndrama”-idé, er ikke godt at vide. En tredje mulighed er, at Langgaard her under den tyske besættelse af Danmark har villet give værket et nationalt islæt.

Rued Langgaard gjorde øjensynlig ikke noget forsøg på at få værket opført efter at det nye partitur var blevet færdigt; det blev således ikke indsendt til Statsradiofonien som programforslag, sådan som det ellers skete med de fleste orkesterværker, Langgaard skrev i Ribe-årene. Indtil fremkomsten af denne udgave har *Saga blot* altså kun været opført i den oprindelige version i juni 1919.

Bendt Viinholt Nielsen, marts 2020

Finally, the score was left without a title page, the heading title on the first page of music has been excised and “Just a Legend” written diagonally across the first page.

Just a Legend is originally a Swedish expression (‘Saga blott’), which can be traced back to the poet Esaias Tegnér (1782-1846), whose eulogy *Karl XII* (1817) has this formulation: ‘The magnificent on Earth / so transient its lot. / His memory in the North / will soon be just a legend.’ It is uncertain if Langgaard’s use of the expression has to do with the musical nature and content of the work, or whether it is rather a polemical comment on the fact that the work as such has been consigned to a thing of the past. Nor is it clear why Langgaard chose to introduce the beginning of the folksong about Ebbe Skammelsøn as a new motif in the composition. Ebbe Skammelsøn murders his brother and his betrothed and therefore has to live as an outlaw. The well-known refrain is: ‘So outlawed must Ebbe Skammelsøn tread tracks far from home’. It is hard to know if Langgaard via this musical quotation wishes to express a personal feeling of being outlawed, or if it is to underscore the initial ‘legend-drama’ idea of the work. A third possibility is that Langgaard here during the German occupation of Denmark wanted to give the work a national touch.

Rued Langgaard apparently did not make any attempt to get the work performed after the new score had been completed; it was not sent in to the national broadcasting corporation as a programme suggestion – as did most of the other orchestral works that Langgaard wrote during his years in Ribe. Until the appearance of this edition, *Just a Legend* has only been performed in the original version in June 1919.

Bendt Viinholt Nielsen, March 2020

STRUMENTI DELL'ORCHESTRA

3 Flauti (Flauto 3 anche Piccolo)

3 Oboi (Oboe 3 anche Corno inglese)

3 Clarinetti in Si,

3 Fagotti (Fagotto 3 anche Contrafagotto)

4 Corni in Fa

3 Trombe in Si,

3 Tromboni

1 Tuba

Timpani

Tam-tam

Piatti

Triangolo

Archi

NOTE TIL DIRIGENTEN

I fløjtestemmerne forekommer i t. 513 en 'tenutobue'. Hensigten med denne notationsmåde er, at tonen skal udholdes i sin maksimale længde.

I t. 578 har Langgaard muligvis glemt en fjerdedelspause i takten; udgiveren har ikke ændret kildens notation.

Ved udarbejdelsen af det endelige partitur til *Saga blot* 1940-41 udelod Langgaard en lang række af værkets oprindelige tempo- og karakterbetegnelser. Oplysninger om de udeladte betegnelser kan være af interesse i forbindelse med en opførelse og findes angivet i revisionsberetningen s. 93.

NOTE TO THE CONDUCTOR

In the flute parts in b. 513 there is a 'tenuto tie'. This form of notation signifies that the note is to be sustained for its maximum length.

In b. 578, Langgaard may have forgotten a crotchet rest; however, the editor has not changed the notation of the source.

When preparing the final score for *Just a Legend* 1940-41, Langgaard left out a large number of the original tempo and character markings. Information about the omitted definitions can be of interest in connection with a performance and can be found in the critical report, p. 93.

Saga blot

Rued Langgaard
(BVN 140)

Allegro tempestoso maniaco (♩ = 112)

The score is divided into two systems. The first system includes woodwinds (Flauti, Oboi, Clarineti (Si^b), Fagotti), brass (Corni (Fa), Trombe (Si^b), Tromboni, Tuba), and percussion (Timpani, Triangolo, Piatti, Tam-tam). The second system includes strings (Violini I & II, Viola, Violoncelli, Contrabbassi). The music is in 2/4 time with a key signature of one flat. Dynamics range from *pp* to *fff*. Performance markings include *tr* (trills), *PIATTI*, and *Campane in aria ** with *a2* (second octave) markings. The score concludes with a *ffz* dynamic.

*) Ebbe Skammelsen-Visen /
The Ebbe Skammelsen ballad tune

KILDER OG KRITISK BERETNING

KILDER

- A. Partitur 1941. Autograf, delvis afskrift
- B. Autografpartitur (oprindelig version)
- C. Fragmenter af orkesterstemmer (1919)
- D. Kasserede titelblade (uden noder)

A. Partitur 1941. Autograf, delvis afskrift

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 52,1. Autograf, delvis afskrift ved Constance Langgaard. Renskrift med violet blæk; enkelte tilføjelser med blyant og farvestift i autograf.

Titel (skrevet på skrå på første nodeside): "*Saga blot*" (overskrifttitlen på samme side er skåret bort, men en fodnote til denne titel ses forned: *) *Tidligere kaldet "Sommersagn-drama"*. / R. L.)

Dateret i venstre margin på første nodeside med fortsættelse øverst s. 3: *Komponeret 1917. / Ny Renskrift paabe- / gyndt lige efter / Ankomsten til Ribe. 1940. / October – foroven til højre signeret og dateret: Rued Langgaard / Decemb. 1917 – dateret til slut: Komp / 1917. / Ny Renskrift / Sluttet 19 / Januar 1941 / (Ribe)* 39 blade (indlagt i omslag med udskrift i Constance Langgaards hånd), 34,5 × 27 cm (et udsnit på 4,5 × 27 cm skåret bort foroven på blad 1); 76 beskrevne sider pagineret [1], [2], 3-76 (de 2 sidste sider blanke).

Papirtype: *W.H. Nr. 9. F. 24.* (24 systemer).

Følgende partier er i Constance Langgaards håndskrift: s. 44, 46, 50-52 (delvis), 56-57 (delvis), 61-76.

Kommentar.

Constance Langgaard (CL) har benyttet kilde B som forlæg i forbindelse med afskrivningen. I B (og i A s. 67) findes instruktioner af RL til kopisten. De passager, CL har skrevet, er: t. 385-391, 399-405, 435-455 (delvis), 514-520, 522-529 (delvis), 554-617.

B. Autografpartitur (oprindelig version)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 52,2. Autograf. Renskrift med blæk; tilføjelser og rettelser med blæk, farvestift og blyant i autograf. Enkelte dirigentnotater [Frederik Schnedler-Petersen].

Titel: [...] / *Sommer-Sagn-drama. / for stort Orkester af Rued Langgaard / komp. 1917 instr. 1918. / [...] / Opført ved Nordisk Musikfest i København 1919. – med farvestift tilføjet: Første Version af 5 Symfoni – og: Første og anden Renskrift* [omslaget må en overgang have indeholdt to partiturer]

Overskrifttitel (første nodeside): *Sommersagn-drama* [tidligere, udraderede og overstregede, titler: *Sommersagnsdrama*, *Sommersagn-Drama* og *Symfonisk Festspil*]

SOURCES AND CRITICAL COMMENTARY

SOURCES

- A. Score 1941. Autograph, partly transcript
- B. Autograph score (original version)
- C. Fragments of orchestral parts (1919)
- D. Discarded title pages (without music)

A. Score 1941. Autograph, partly transcript

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 52,1. Autograph, partly a transcript by Constance Langgaard. Fair copy in violet ink; a few additions in pencil and crayon in autograph.

Title (written diagonally on the first page of music): "*Just a Legend*" (the title heading on the same page was cut off, but a footnote relating to this title is seen at the bottom: *) *Previously called "Summer Legend Drama"*. / R. L.)

Dated in the left margin on the first page of music and continued on p. 3: *Composed 1917. / New fair copy commenced / immediately after / arriving in Ribe. 1940. / October – signed and dated at the top right corner: Rued Langgaard / Decemb. 1917 – dated at the end: Comp / 1917. / New fair copy / completed 19 / January 1941 / (Ribe)*

39 leaves (inserted in a cover with a transcript in Constance Langgaards hand), 34.5 × 27 cm (a section comprising 4.5 × 27 cm cut off at the top of p. 1); 76 pages of writing, paginated [1], [2], 3-76 (the last 2 pages blank).

Paper type: *W.H. Nr. 9. F. 24.* (24 staves).

The following sections are in Constance Langgaard's handwriting: pp. 44, 46, 50-52 (partly), 56-57 (partly), 61-76.

Commentary.

Constance Langgaard (CL) used source B as the basis when making the transcript. In B (and in A p. 67), there are instructions for the copyist by RL. The passages in CL's hand are: bb. 385-391, 399-405, 435-455 (partly), 514-520, 522-529 (partly), 554-617.

B. Autograph score (original version)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 52,2. Autograph. Fair copy in ink; autograph additions and corrections in ink, crayon and pencil. A few conductor's annotations [Frederik Schnedler-Petersen].

Title: [...] / *Summer Legend Drama. / for large orchestra by Rued Langgaard / comp. 1917 orch. 1918. / [...] / Performed at the Nordic Music Festival in Copenhagen 1919. – added in crayon: First version of 5th Symphony – and: First and second fair copy* [for a while, the cover must have contained two scores]

Title heading (first page of music): *Summer Legend Drama* [previous titles, erased and crossed over: *Summer Legend's Drama*, *Summer Legend-Drama*, and *Symphonic Festival Play*]

Dateret s. 1: *Komp. 1917 instr 1918.*

Dateret og signeret til slut (s. 72): *Omarbejdelse / sluttet: / 7 Dec 1919. / Rud Langgaard / 28 December 1918. / (Komp. December 1917)*

36 blade, 34,5 × 27 cm; 69 beskrevne sider, pagineret: (titel-side), (blank side), 1-18, 24-37, 37[bis], 38-55, [56], [57], [58], 59-72 (flere tidligere, nu overstregede pagineringer).

Papirtype: blad 1 + 36: 12 systemer uden fabrikatangivelse, blad 2-26, 28-35: No. 8. *Folio 22* (22 systemer), blad 26: *K.U.V. Beethoven Papier Nr. 38. (26 Linien)*, blad 27: *K.U.V. Beethoven Papier Nr. 39. (30 Linien)*.

Blad 26-27 er indlagt i manuskriptet og blad 27r [s. 57] er forsynet med dateringen *Ribe d. 18/9 1940. Rekonstruktion*. (På blad 26v [s. 56]) findes en påbegyndt renskrift af symfoni nr. 2 (t. 1-3) pagineret "1").

På første nodeside (s. 1) findes følgende notat: *Opført ved Nordisk Musikfest 1919. / Skal renskrives. Alle Rettelser / med Blyant udelades, / og alt udstreget benyttes.*

Kommentar.

Manuskriptet er i sit udgangspunkt den oprindelige renskrift fra 1918 af *Sommersagnsdrama*, som blev uropført 16. juni 1919 ved Nordisk Musikfest i København under Frederik Schnedler-Petersen. Efterfølgende har RL mellem 1919 og 1941 og med forskellig hensigt, foretaget forkortelser og ændringer, fjernet blade og tilføjet notater og anvisninger. Den ikke-sammenhængende paginering afspejler dette. Partiturets eventuelle oprindelige paginering kan ikke erkendes. Skønsomt mangler ca. 10 sider af den oprindelige renskrift. Første indgreb var den i dateringen nævnte, såkaldte "omarbejdelse" 1919. I 1920 genbrugte RL en stor del af værket i et nyt værk, *Symfonisk Festspil* (BVN 166). De blyantstilføjede korrektioner i partituret fra 1919 blev trukket op med rødt blæk, nye rettelselser kom til, og manuskriptet blev, sammen med et bilag, benyttet som forlæg for en afskrift af *Symfonisk Festspil*, udfærdiget i 1922. Efterfølgende blev partituret i 1924 benyttet som forlæg for en afskrift af hele værket, nu betitlet *Sommersagnsdrama* (eller *Sommer-Sagnsdrama*). Der er også spor efter Langgaards genbrug af musikken i symfoni nr. 5 (2. version), 1931. En sidste gennemgang af manuskriptet blev foretaget 1940-41, hvor RL bl.a. indsatte to blade (s. 55-[58]) indeholdende en rekonstruktion af en passage, der i mellemtiden var gået tabt. Herefter benyttede han og CL partituret som forlæg for en ny renskrift = kilde A.

C. Fragmenter af orkesterstemmer (1919)

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling, RLS 18,1. Afskrift (forskellige hænder, signeret: AD. (undertiden A Devald), AR(?), J.A. [= Johannes Andersen], F.V.S. (F.V.G.?), Th R (jfr. stempel = Th. Rasch) samt én usigneret hånd).

Overskrift: *Symfoni No 5. Een Sats.*

Blandt strygerstemmerne findes fragmenter af det oprindelige stemmesæt til *Sommersagnsdrama*, hvis slutning er blevet genanvendt i dette orkestermateriale. Sådanne fragmenter findes i VI 1, no. 1-4, VI II, no. 1-4, Vla, no. 1-3, Vlc no. 1 og Cb no. 1-3. De to cellostemmer Vlc no. 2 og no. 3 rummer komplette stemmer til *Sommersagnsdrama*.

Kommentar.

For at spare tid ved udfærdigelsen af strygerstemmerne til symfoni nr. 5, version 1 (BVN 191, opført 1927) har man udnyttet stemmer fra stemmesættet til *Sommersagnsdrama*, anvendt ved opførelsen 16. juni 1919 og ikke efterfølgende revideret. De dobbelte nodeark er blevet bøjet rundt således at værkets slut-

Dated p. 1: *Comp. 1917 orch 1918.*

Dated and signed at the end (p. 72): *Reworking / completed: / 7 Dec 1919. / Rud Langgaard / 28 December 1918. / (Comp. December 1917)*

36 leaves, 34.5 × 27 cm; 69 pages of writing, paginated: (title page), (blank page), 1-18, 24-37, 37bis, 38-55, [56], [57], [58], 59-72 (several earlier paginations, now crossed over).

Paper type: fols. 1 + 36: 12 staves without manufacturer's name, fols. 2-26, 28-35: No. 8. *Folio 22* (22 staves), fol. 26: *K.U.V. Beethoven Papier Nr. 38. (26 Linien)*, fol. 27: *K.U.V. Beethoven Papier Nr. 39. (30 Linien)*.

Fols. 26-27 are inserted in the manuscript and fol. 27r [p. 57] is provided with the dating *Ribe 18/9 1940. Reconstruction*. (On fol. 26v [p. 56]), there is a transcript of a fair copy of Symphony No. 2 (bb. 1-3) paginated "1").

On the first page of music (p. 1), there is the following note: *Performed at The Nordic Music Festival 1919. / Fair copy must be made. All corrections / in pencil must be left out, / and all that has been crossed over must be used.*

Commentary.

Initially, the manuscript was the first fair copy from 1918 of *Summer Legend's Drama*, which was first performed on 16 June 1919 at the Nordic Music Festival in Copenhagen, conducted by Frederik Schnedler-Petersen. Subsequently, and with various intentions, RL introduced abbreviations and alterations, removed leaves and added notes and instructions between 1919 and 1941. The incoherent pagination reflects this. It is not possible to deduce what the original pagination of the score might have been. An estimated 10 pages of the original fair copy are missing. The first set of changes was the so-called "reworking" of 1919, mentioned in the manuscript dating. In 1920, RL reused a large part of the work in a new work, *Symphonic Festival Play* (BVN 166). The corrections added in pencil in 1919 were drawn up in red ink, new corrections were added, and the manuscript was used, together with an appendix, as the basis for a transcript of *Symphonic Festival Play*, completed in 1922. Subsequently, in 1924, the score was used as the basis for a transcription of the complete work, now titled *Summer Legend Drama* (or *Summer-Legend Drama*). There are also traces of Langgaard's reuse of the music in Symphony no. 5 (2nd version), 1931. In 1940-41, RL went through the manuscript for the last time, inserting two leaves (pp. 55-[58]) containing the reconstruction of a passage, which had been lost in the intervening time. Finally, RL and CL used the score as the basis of a new fair copy = source A.

C. Fragments of orchestral parts (1919)

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection, RLS 18,1. Transcript (various handwritings, signed: AD. (sometimes A Devald), AR(?), J.A. [= Johannes Andersen], F.V.S. (F.V.G.?), Th R (cf. stamp = Th. Rasch), together with one unsigned handwriting).

Heading: *Symphony No 5. One movement.*

Among the string parts, there are fragments of the original set of parts for *Summer Legend's Drama*, the ending of which was reused in these orchestral parts. Such fragments are in VI 1, no. 1-4, VI II, no. 1-4, Vla, no. 1-3, Vlc no. 1 og Cb no. 1-3. The two cello parts Vlc no. 2 and no. 3 contain complete parts for *Summer Legend's Drama*.

Commentary.

To save time in connection with the preparation of the string parts for Symphony no. 5, version 1 (BVN 191, performed 1927), some parts were employed from the set of parts for *Summer Legend's Drama*, which had been used for the performance on 16 June 1919 and not subsequently revised. The double

ning har kunnet genbruges, og således at de ombøjede blade med indhold fra de gamle stemmer kom til at sidde bagest i symfonistemmerne. På den måde blev fragmenter af det i øvrigt forsvundne stemmesæt til *Sommersagnsdrama* bevaret, og to cellostemmer er tilmed komplette og oplyser som den eneste kilde om *Sommersagnsdrama*'s oprindelige form og længde.

D. Kasserede titelblade

Det Kongelige Bibliotek. Rued Langgaards Samling.

Der foreligger følgende kasserede titelblade (omslagsblade), der er bevaret i reglen af den grund, at deres oprindeligt blanke bagsider har kunnet udnyttes af RL som skitsepapir i forbindelse med andre værker.

1. RLS 52,3 [blad 1]

Titel: *Sommer-Sagn drama* *) / *Stemmingsmaleri / for / stort Orkester / af / Rued Langgaard. / Partitur (1918) / (Med mange ikke gyldige rettelser!) / Skal renskrives! / *) Blev senere omarbejdet – 1931 – til Symfoni No. 5 (“Steppenatur”).*

På bagsiden: “*Hej, Du Sommerregn som Græsset væder [...]*” (Thor Langes digt *Hjemløs*, i alt fire strofer; *Fjerne Melodier*, 1902; s. 33).

2. RLS 77,4 [blad 6]

Titel: “*Sorg uden Grændse*” / (*Symfoni til Thor Langes Digt “Steppe”*) / *for / Orkester / af Rued Langgaard / komp 1917 instr. 1918. / Ny Renskrift og delvis ominstr i Ribe, Efteraaret / 1940. / Første version af Symfoni No. 5 (1931) / Partitur / Første Opførelse ved “den nordiske Musikfest” Juni 1919.*

På bagsiden: “*Ud at flyve, hvor Himmel og Jord gaar i Eet [...]*” (Thor Langes digt *Steppe*, i alt fire strofer; *Fjerne Melodier*, 1902, s. 53).

3. RLS 117,4 [blad 1]

Titel: *Irrévocable* *) / *Tableau musical / pour / grand Orchestre / par / Rued Langgaard / Partitur / Komponeret 1917 (December) / Delvis Ominstrumenteret i Efteraaret 1940 Ribe / *) Hed oprindeligt “Sommersagn drama” (på bagsiden findes formuleringen: “Sommersagnsdrama”).*

4. RLS 29,3 [blad 1]

Titel: *Saga blot – / (Irrevocable.) / Tonebillede / for / stort Orkester / af / Rued Langgaard / Partitur (1918) / (Ny renskrift og enkelte Forandringer October 1940 Ribe) / (Første Version af Symfoni Nr. 5.)*

5. RLS 28,3 [blad 2]

Titel: [...] *Paranoia / for / Orkester / af / Rued Langgaard / Partitur (1918) / Ny renskrift og enkelte Forandringer / i Instrumentationen / October 1940. Ribe / Første Version af Symfoni No. 5.*

6. RLS 107,2 [blad 26]

Titel: *Tantalus / [overstreget: Paranoia] / for / Orkester / af / Rued Langgaard / Komp 1917 instr 1918. / Renskrevet og ominstr. delvis i Ribe October 1940. / Første Version af Symfoni No 5 (Tantalus) / omarbejdet / 1931.*

7. RLS 43,2 [blad 1]

Titel: *Elvens Spil / for / Orkester / af / Rued Langgaard / Partitur / 1ste Version 1917 / (Renskrevet i Ribe 1940) / 2den version: Symfoni No. 5. / [1931]*

music sheets were folded in such a way that the ending of the work could be used again, and so that the folded leaves with content from the old parts were placed at the back of the parts for the symphony. In this way, fragments were preserved of the set of parts for *Summer Legend's Drama*, which has otherwise disappeared, and there are even two complete cello parts, which happen to be the only source of information about the original form and duration of *Summer Legend's Drama*.

D. Discarded title pages

The Royal Danish Library. Rued Langgaard's Collection.

The following discarded title pages (cover leaves) are preserved, usually for the reason that RL could make use of the blank versos as sketch paper in connection with other works.

1. RLS 52,3 [fol. 1]

Title: *Summer-Legend Drama* *) / *Mood painting / for / large orchestra / by / Rued Langgaard. / Score (1918) / (With many corrections which are not valid!) / Fair copy must be made! / *) Was reworked later – 1931 – as Symphony No. 5 (“Steppe Landscape”).*

On the verso: “*Hey you, summer rain that refresh the grass [...]*” (Thor Lange's poem *Homeless*, four stanzas in all; *Distant Melodies*, 1902; p. 33).

2. RLS 77,4 [fol. 6]

Title: “*Boundless Sorrow*” / (*Symphony to Thor Lange's poem “Steppe”*) / *for / orchestra / by Rued Langgaard / comp 1917 orch. 1918. / New fair copy and partly re-orch in Ribe, Autumn / 1940. / First version of Symphony No. 5 (1931) / Score / First performance at “the Nordic Music Festival” June 1919.*

On the verso: “*Off to fly to where heaven and earth meet [...]*” (Thor Lange's poem *Steppe*, four stanzas in all; *Distant Melodies*, 1902, p. 53).

3. RLS 117,4 [fol. 1]

Title: *Irrévocable* *) / *Tableau musical / pour / grand Orchestre / par / Rued Langgaard / Score / Composed 1917 (December) / Partly reorchestrated in the Autumn of 1940 Ribe / *) Originally titled “Summer Legend Drama” (on the verso, a title inscription reads “Summer Legend's Drama”).*

4. RLS 29,3 [fol. 1]

Title: *Just a Legend – / (Irrevocable.) / Tone Picture / for / large orchestra / by / Rued Langgaard / Score (1918) / (New fair copy and a few changes, October 1940 Ribe) / (First version of Symphony No. 5.)*

5. RLS 28,3 [fol. 2]

Title: [...] *Paranoia / for / orchestra / by / Rued Langgaard / Score (1918) / New fair copy and some changes / to the instrumentation / October 1940. Ribe / First version of Symphony No. 5.*

6. RLS 107,2 [fol. 26]

Title: *Tantalus / [crossed over: Paranoia] / for / orchestra / by / Rued Langgaard / Comp 1917 orch 1918. / Fair copy and reorch. in Ribe October 1940. / First version of Symphony No 5 (Tantalus) / reworked / 1931.*

7. RLS 43,2 [fol. 1]

Title: *The Playing of the Mountain River / for / orchestra / by / Rued Langgaard / Score / 1st version 1917 / (Fair copy made in Ribe 1940) / 2nd version: Symphony No. 5. / [1931]*

REDAKTIONSGRUNDLAG

Udgaven er baseret på kilde A og respekterer komponistens tilføjelser og rettelser i dette manuskript. Der er foretaget kollation med kilde B med henblik på at eliminere fejl og forglemmelser, som er opstået ved udfærdigelsen af A.

RETNINGSLINJER FOR UDGAVEN

Udgiverens tilføjelser og rettelser er typografisk markeret i partituret ved hjælp af skarpe parenteser; tilføjede buer er angivet med brudt streg og bueændringer som en kombination af hel og brudt streg.

Komplettering, som er foretaget med hjemmel i kilde B, er ikke typografisk markeret, men dokumenteret i noterne nedenfor. Orienteringsfortegn i runde parenteser skyldes udgiveren. Faste fortegn for klarinetter og engelskhorn er tilføjet af udgiveren. Redaktionelle kommentarer samt oplysninger om forhold, der ikke er typografisk markeret i udgaven, findes i noteapparatet.

NOTER

Tonehøjden angives på konventionel vis ud fra 'nøglehuls-c'et' = c¹.

takt	stemme	kommentar
12	fl	bue begyndende node 3 ændret til bue over hele frasen i analogi med ob og cl samt i overensst. med B
16-19	tr 1, trb 1	RL noterer disse takter i tr 3 og trb 3; redaktionelt ændret til tr 1 og trb 1 i overensst. med t. 314-317
38-40	cor	<i>ff</i> og <i>f</i> tilføjet i overensst. med B
61	vlc	node 3: umotiveret marc. udeladt
63	vlc, cb	node 3: ♯ tilføjet i overensst. med B
67	vla	node 1: stacc. tilføjet i overensst. med B
71	vlc, cb	node 3: <i>f</i> tilføjet i overensst. med B
73	fg 2, 3	node 3-8: marc. tilføjet i overensst. med B
98	vlc	takten fejlagtigt (efter sideskift i A) noteret en oktav under vla-stemmen; rettet i overensst. med B til "colla Basso" (som i takterne før og efter)
100	str	node 4-5: marc. tilføjet i overensst. med B
121	cor 1	<i>p</i> tilføjet i overensst. med B
126, 127	fl 1-2, cl 1-2	⇒ tilføjet i overensst. med B
130	fl 1-2, cl 1-2	<i>mp</i> tilføjet i overensst. med B
	fl 1-2	⇒ tilføjet i overensst. med B
132	tutti vl I, II, vla	<i>cresc.</i> tilføjet i overensst. med B (jfr. t. 389) takten ændret fra notation i 6/8 til 2/4 som resten af orkestret i analogi med t. 389
136	vla	<i>ff</i> tilføjet i overensst. med B (som har <i>più ff</i> i både vlc og vla)
	vla	⇐ tilføjet som i vlc
210	vl I	<i>div.</i> tilføjet i overensst. med B
217	cor 1-2	<i>a2</i> tilføjet i overensst. med B
226	vla	<i>cresc.</i> tilføjet i overensst. med B
227	cl 1	<i>1.</i> tilføjet i overensst. med B
235	ob 1-2, cl 1-2, cor	<i>cresc.</i> tilføjet i overensst. med B (antages at være overset i A, jfr. dynamik og <i>cresc.</i> i de øvrige stemmer)

TEXTUAL BASIS OF THE EDITION

The edition is based on source A and respects the composer's additions and corrections in this manuscript. The source has been collated with source B in order to eliminate errors and oversights, which occurred during the preparation of A.

EDITORIAL GUIDELINES

Material supplied or emended by the editor is identified typographically in the score by square brackets; added slurs and ties are shown with a broken line and emended slurs and ties by a combination of unbroken and broken lines.

Complementation which has been implemented in agreement with source B is not marked typographically, but documented in the apparatus below. Cautionary accidentals in round brackets have been supplied by the editor. Key signatures for clarinets and English horn have been supplied by the editor. Editorial comments and information on matters not marked typographically in the edition are to be found in the apparatus below.

NOTES

Pitch is indicated conventionally by the 'keyhole c' = c¹.

bar	part	comment
12	fl	slur starting at note 3 emended to slur encompassing the whole phrase by analogy with ob and cl and in agreement with B
16-19	tr 1, trb 1	RL notates these bars in tr 3 and trb 3; editorially emended to tr 1 and trb 1 in agreement with bb. 314-317
38-40	cor	<i>ff</i> and <i>f</i> supplied in agreement with B
61	vlc	node 3: unmotivated marc. suppressed
63	vlc, cb	node 3: ♯ supplied in agreement with B
67	vla	node 1: stacc. supplied in agreement with B
71	vlc, cb	node 3: <i>f</i> supplied in agreement with B
73	fg 2, 3	notes 3-8: marc. supplied in agreement with B
98	vlc	the bar erroneously notated an octave below the vla part (after a page break in A); emended in agreement with B to "colla Basso" (as in the bars before and after)
100	str	notes 4-5: marc. supplied in agreement with B
121	cor 1	<i>p</i> supplied in agreement with B
126, 127	fl 1-2, cl 1-2	⇒ supplied in agreement with B
130	fl 1-2, cl 1-2	<i>mp</i> supplied in agreement with B
	fl 1-2	⇒ supplied in agreement with B
132	tutti vl I, II, vla	<i>cresc.</i> supplied in agreement with B (cf. b. 389)
136	vla	the bar emended from notation in 6/8 to 2/4, the time signature of the rest of the orchestra, by analogy with b. 389
	vla	<i>ff</i> supplied in agreement with B (which has <i>più ff</i> in both vlc and vla)
	vla	⇐ supplied as in vlc
210	vl I	<i>div.</i> supplied in agreement with B
217	cor 1-2	<i>a2</i> supplied in agreement with B
226	vla	<i>cresc.</i> supplied in agreement with B
227	cl 1	<i>1.</i> supplied in agreement with B
235	ob 1-2, cl 1-2, cor	<i>cresc.</i> supplied in agreement with B (it is assumed to be an oversight in A, cf. dynamics and <i>cresc.</i> in the other parts)

256-257	cl 3	lagt en oktav op i forsættelse af t. 255 (efter sideskift i A er stemmen noteret en oktav for dybt)	256-257	cl 3	raised an octave in continuation of b. 255 (after a page break in A, the part is notated an octave too low)
257	fg 1	<i>ff</i> tilføjet i overensst. med B	257	fg 1	<i>ff</i> supplied in agreement with B
273, 276	str	<i>f</i> tilføjet i overensst. med B	273, 276	str	<i>f</i> supplied in agreement with B
301	vlc	f-nøgle tilføjet i overensst. med B	301	vlc	F clef supplied in agreement with B
304	vla	◀ tilføjet i overensst. med B	304	vla	◀ supplied in agreement with B
311	vlc, cb	node 3: ♯ tilføjet i overensst. med B	311	vlc, cb	note 3: ♯ supplied in agreement with B
314	tr 1, trb 1	1. og 1. tilføjet i overensst. med B	314	tr 1, trb 1	1. and 1. supplied in agreement with B
318	cl 1	umotiveret <i>pp</i> (efter sideskift i A) udeladt (t. 317 har <i>p</i> ligesom fg 1)	318	cl 1	unmotivated <i>pp</i> (after a page break in A) suppressed (b. 317 has <i>p</i> similarly to fg 1)
	vla	<i>con sord.</i> tilføjet i overensst. med B		vla	<i>con sord.</i> supplied in agreement with B
320	vl I, II, vla	<i>poco a poco senza sord.</i> tilføjet i overensst. med B	320	vl I, II, vla	<i>poco a poco senza sord.</i> supplied in agreement with B
321	cor 3-4	bindebue udeladt i overensst. med rettelse i B (buer t. 319 og 321 er overstreget)	321	cor 3-4	tie suppressed in agreement with correction in B (ties bb. 319 and 321 are deleted)
335-336	str	◀▶ justeret i overensst. med B, idet kilerne er meget uregelmæssigt placeret i A	335-336	str	◀▶ adjusted in agreement with B, since hairpins are very irregularly placed in A
375	fl 1-2	stacc. og bue tilføjet i overensst. med B	375	fl 1-2	stacc. and slur supplied in agreement with B
378-384	cl, fg	A anfører 3 cl og 3 fg, men det er kun 2 cl og 2 fg, der spiller (korrigeret i overensst. med B)	378-384	cl, fg	A indicates 3 cl and 3 fg, but only 2 cl and 2 fg are playing (emended in agreement with B)
385	cl 2-3, fg 1	i t. 372-377 har RL ændret <i>mp</i> til <i>p</i> ; i t. 385-388 står den opr. angivelse <i>mp</i> uændret	385	cl 2-3, fg 1	in bb. 372-377, RL has corrected <i>mp</i> to <i>p</i> ; in bb. 385-388, the original indication <i>mp</i> is unchanged
390	fl 3	♭ for d ³ tilføjet i overensst. med B	390	fl 3	♭ before d ³ supplied in agreement with B
391	vl I, II, vla	node 4: mordent tilføjet i overensst. med B	391	vl I, II, vla	node 4: mordent supplied in agreement with B
	vlc	bue tilføjet i overensst. med B		vlc	tie supplied in agreement with B
392	træ-				
	blæsere	node 4: mordent tilføjet i overensst. med B			
395	cor 1-2	node 1: mordent tilføjet i overensst. med B	392	wood-	
395, 396	vl I, II	node 1: marc. tilføjet i overensst. med B (i hvilken RL har tilføjet marc. i tuba, cb og vl I, II)		winds	note 4: mordent supplied in agreement with B
399	piatti	<i>ten.</i> udeladt (afskriverfejl i A)	395	cor 1-2	note 1: mordent supplied in agreement with B
400-405	cor, tr, timp, str	takterne er afskrevet af CL med B som forlæg, men CL har skrevet <i>ff</i> og <i>f</i> alle steder i stedet for forlæggets <i>sff</i> og <i>sf</i> , hvilket antages at være en misforståelse (jfr. t. 143, som er i autograf); de pågældende stemmer er korrigeret i overensst. med B (dog benyttes <i>ffz</i> og <i>fz</i> sådan som RL generelt har gjort det i A)	395, 396	vl I, II	note 1: marc. supplied in agreement with B (in which RL has added marc. in tuba, cb and vl I, II)
406-411	vlc, cb	<i>ffzp</i> tilføjet i overensst. med B (ingen angivelse i A)	399	piatti	<i>ten.</i> suppressed (transcription error in A)
418	vl I	<i>ff</i> tilføjet i overensst. med B	400-405	cor, tr, timp, str	the bars were copied by CL based on B, but CL has written <i>ff</i> and <i>f</i> each time, instead of <i>sff</i> and <i>sf</i> as in B; this is assumed to be a misunderstanding (cf. b. 143, which is in autograph); the parts in question are emended in agreement with B (although <i>ffz</i> and <i>fz</i> are used, like RL generally did in A)
422	fg 3	<i>ff</i> tilføjet i overensst. med B	406-411	vlc, cb	<i>ffzp</i> supplied in agreement with B (no indication in A)
424	cor	<i>f</i> tilføjet i overensst. med B	418	vl I	<i>ff</i> supplied in agreement with B
425	cor	<i>ff</i> tilføjet i overensst. med B	422	fg 3	<i>ff</i> supplied in agreement with B
427	cor	<i>cresc.</i> tilføjet i overensst. med B	424	cor	<i>f</i> supplied in agreement with B
435	vlc, cb	node 4: g rettet til f i overensst. med B (afskriverfejl i A)	425	cor	<i>ff</i> supplied in agreement with B
436	tr 1-2	sidste node: g ¹ rettet til a ¹ i overensst. med B (fejl i A)	427	cor	<i>cresc.</i> supplied in agreement with B
442	vla	<i>div.</i> tilføjet i overensst. med B	435	vlc, cb	note 4: g emended to f in agreement with B (copyist's error in A)
443	ob 2-3, cl 3, fg 3	<i>f</i> ændret redaktionelt til <i>ff</i> , idet RL har sat styrkegraden ét niveau op i passagen i forhold til B, men glemte at ændre <i>f</i> til <i>ff</i> i	436	tr 1-2	last note: g ¹ emended to a ¹ in agreement with B (error in A)
			442	vla	<i>div.</i> supplied in agreement with B
			443	ob 2-3, cl 3, fg 3	<i>f</i> emended editorially to <i>ff</i> , since RL increased the volume by one level in this passage, compared to the same passage in B, but forgot to change <i>f</i> to <i>ff</i> in b. 443 (in

		t. 443 (i parallelstedet symfoni nr. 5, version 1, t. 409 har RL foretaget ændringen)			the parallel passage in Symphony no. 5, version 1, b. 409, RL made this change)
499-505	tutti	uklar dynamik i passagen; udgiveren har kompletteret de sporadiske angivelser i A	499-505	tutti	unclear dynamics in this passage; the editor has supplemented the sporadic indications in A
503	vla	node 2-3: bindebue tilføjet i overensst. med B	503	vla	notes 2-3: tie supplied in agreement with B
505	vlc, cb	◀ tilføjet i overensst. med B	505	vlc, cb	◀ supplied in agreement with B
506	fg 1-2	<i>p</i> tilføjet i overensst. med B	506	fg 1-2	<i>p</i> supplied in agreement with B
507	cl	◀ tilføjet i overensst. med B	507	cl	◀ supplied in agreement with B
509	fg	<i>mf</i> ◀ <i>f</i> tilføjet i overensst. med B	509	fg	<i>mf</i> ◀ <i>f</i> supplied in agreement with B
	vl I, II	◀ <i>f</i> tilføjet i overensst. med B		vl I, II	◀ <i>f</i> supplied in agreement with B
	vla	<i>mf</i> tilføjet i overensst. med B		vla	<i>mf</i> supplied in agreement with B
510	cl	<i>mf</i> ◀ <i>f</i> tilføjet i overensst. med B	510	cl	<i>mf</i> ◀ <i>f</i> supplied in agreement with B
	vl II	<i>div.</i> tilføjet i overensst. med B		vl II	<i>div.</i> supplied in agreement with B
511	cl	2 × <i>mf</i> ◀ <i>f</i> tilføjet i overensst. med B	511	cl	2 × <i>mf</i> ◀ <i>f</i> supplied in agreement with B
	fg 1-2	<i>mf</i> tilføjet i overensst. med B		fg 1-2	<i>mf</i> supplied in agreement with B
	fg 3	<i>mf</i> ◀ <i>f</i> tilføjet i overensst. med B		fg 3	<i>mf</i> ◀ <i>f</i> supplied in agreement with B
523	str	i A og B anføres <i>senza sord.</i> uden foregående <i>con sord.</i> ; udeladt (formodentlig en relikv fra revisionen 1919)	523	str	in A and B, there is the indication <i>senza sord.</i> without a preceding <i>con sord.</i> ; suppressed (presumably a relic from the revision of 1919)
534	cl 1	node 3: <i>h</i> ¹ og <i>fp</i> tilføjet i overensst. med B (tonen glemmt i A)	534	cl 1	note 3: <i>b</i> ¹ and <i>fp</i> supplied in agreement with B (the note forgotten in A)
547	vla	<i>p</i> tilføjet i overensst. med B	547	vla	<i>p</i> supplied in agreement with B
549	vla	node 7-6, 10-11: bue tilføjet i overensst. med B	549	vla	notes 7-6, 10-11: slur supplied in agreement with B
553	cl 2-3	i B sætter cl ind i <i>p</i> ; i A har RL ændret cl 1 i t. 552 til <i>pp</i> , men ikke cl 2-3 i t. 553; udgiveren har foretaget konsekvensrettelsen til <i>pp</i> i t. 553 (uden typografisk markering)	553	cl 2-3	in B, cl enters in <i>p</i> ; in A, RL changed cl 1 in b. 552 to <i>pp</i> , but not cl 2-3 in b. 553; the editor has emended the marking in b. 553 to <i>pp</i> for the sake of consistency (without typographical indication)
554	vlc	2 × ◀ ◀ tilføjet i overensst. med B	554	vlc	2 × ◀ ◀ supplied in agreement with B
559	vla, vlc	node 6-10: ◀ ◀ tilføjet i overensst. med B	559	vla, vlc	notes 6-10: ◀ ◀ supplied in agreement with B
562	fl, cl	<i>sempre pp</i> tilføjet i overensst. med B	562	fl, cl	<i>sempre pp</i> supplied in agreement with B
569	vl I, II	<i>diminuendo - - -</i> tilføjet i overensst. med B (anses for at være oversat af afskriveren CL)	569	vl I, II	<i>diminuendo - - -</i> supplied in agreement with B (regarded as an oversight by the copyist CL)
578	tutti	RL angiver kun én fjerdedelspause i takten; der er intet taktskift	578	tutti	RL has only one crotchet rest in the bar; there is no change of time signature
586, 587, 588	vl solo	node 2-5 ændret fra 32-dele til 64-dele i overensst. med B (bjælke mangler i A)	586, 587, 588	vl solo	notes 2-5 emended from demisemiquavers to hemidemisemiquavers in agreement with B (beam missing in A)
586, 587, 588, 590, 592, 593	vl solo	<i>ff</i> ændret til <i>ffz</i> i overensst. med B (afskriverfejl)	586, 587, 588, 590, 592, 593	vl solo	<i>ff</i> emended to <i>ffz</i> in agreement with B (copyist's error)
592	blæsere	<i>sempre ppp</i> rettet til <i>sempre p</i> i overensst. med forudgående og efterfølgende angivelser (uden typografisk markering)	592	winds	<i>sempre ppp</i> emended to <i>sempre p</i> in agreement with preceding and subsequent indications (without typographic indication)

Bendt Viinholt Nielsen, marts 2020

Bendt Viinholt Nielsen, March 2020

VÆRKETS TEMPO- OG KARAKTERBETEGNELSER

I *Saga blot* er mange af de oprindelige tempo- og karakterbetegnelser udeladt eller erstattet af nye. Tidligere angivelser fremgår af følgende oversigt. Temporelationer er 'vendt om' i forhold til RLs angivelser, således at fx ♩ = ♩ skal forstås ← ♩ = ♩ →

Takt	<i>Saga blot</i> Kilde A	<i>Sommersagndrama</i> Kilde B
1	Allegro tempestoso maniaco (♩ = 112)	Allegro con fuoco (♩ = 104)
49		poco rallentando
52		Tempo 1 ^{mo}
69		Più allargando
106		Poco più tranquillo
117	rit.	
118	Meno mosso (♩ = ♩)	Tranquillo (♩ = 63)
132	♩ = ♩	
140	Molto allegro (♩ = ♩)	Molto mosso (♩ = ♩) [fejlagtigt skrevet: ♩ = ♩]
143	♩ = ♩	♩ = ♩
147	♩ = ♩	Allegro (♩ = ♩) [menes: ♩ = ♩? eller ♩ = ♩?]
152		rallentando
153		Con poco moto (♩ = 80)
199		Lento
207	Con più moto	Con moto (♩ = 108)
244		Molto con moto e appassionata
295		rit.
298	Maniaco (Tempo primo) (♩ = ♩)	Tempo primo (Allegro con fuoco)
318	L'istesso tempo	Tranquillo
324	♩ = ♩	Impetuoso
335	♩ = ♩	Molto con moto sempre
339		poco a poco più impetuoso
353		Furioso
357	ritard.	
360	a tempo primo	Più tranquillo
372	Andante tranquillo	Poco tranquillo
378		Molto con moto
385		Poco tranquillo
397	♩ = ♩	Molto mosso (♩ = ♩)
400	♩ = ♩	♩ = ♩
404	Allegro (♩ = ca. ♩)	Molto con moto (♩ = ♩)
412	Più mosso	
422	stringendo	
426	Molto allegro	Più con moto
434		Presto furioso
442		Sempre molto con moto
455		Tranquillo
473	Lento sostenuto	[t. 464-505 mangler i renskrift 1918; rekonstrueret 1940]
508		Più lento allargando
510		Poco con moto
513		Tranquillo
521	Grazioso	Poco con moto (quasi valse)
524		Poco con moto
527		rit.
528		Tranquillo
534		Impetuoso
542		Tranquillo
550		Poco con moto
552		Tranquillo
569		poco a poco più lento
572		Lento misterioso
578	Funesto grave (Violino fiero)	♩ = 60

THE TEMPO AND CHARACTER MARKINGS IN THE WORK

In *Just a Legend*, many of the original tempo and character designations were omitted or replaced by new ones. Previous designations are shown in the following overview. Tempo relations are 'reversed' compared to RLs designations, so that e.g. ♩ = ♩ must be interpreted as ← ♩ = ♩ →

Bar	<i>Just a Legend</i> Source A	<i>Summer Legend Drama</i> Source B
1	Allegro tempestoso maniaco (♩ = 112)	Allegro con fuoco (♩ = 104)
49		poco rallentando
52		Tempo 1 ^{mo}
69		Più allargando
106		Poco più tranquillo
117	rit.	
118	Meno mosso (♩ = ♩)	Tranquillo (♩ = 63)
132	♩ = ♩	
140	Molto allegro (♩ = ♩)	Molto mosso (♩ = ♩) [erroneously written: ♩ = ♩]
143	♩ = ♩	♩ = ♩
147	♩ = ♩	Allegro (♩ = ♩) [meaning ♩ = ♩? or ♩ = ♩?]
152		rallentando
153		Con poco moto (♩ = 80)
199		Lento
207	Con più moto	Con moto (♩ = 108)
244		Molto con moto e appassionata
295		rit.
298	Maniaco (Tempo primo) (♩ = ♩)	Tempo primo (Allegro con fuoco)
318	L'istesso tempo	Tranquillo
324	♩ = ♩	Impetuoso
335	♩ = ♩	Molto con moto sempre
339		poco a poco più impetuoso
353		Furioso
357	ritard.	
360	a tempo primo	Più tranquillo
372	Andante tranquillo	Poco tranquillo
378		Molto con moto
385		Poco tranquillo
397	♩ = ♩	Molto mosso (♩ = ♩)
400	♩ = ♩	♩ = ♩
404	Allegro (♩ = ca. ♩)	Molto con moto (♩ = ♩)
412	Più mosso	
422	stringendo	
426	Molto allegro	Più con moto
434		Presto furioso
442		Sempre molto con moto
455		Tranquillo
473	Lento sostenuto	[bb. 464-505 missing in the 1918 fair copy; reconstructed in 1940]
508		Più lento allargando
510		Poco con moto
513		Tranquillo
521	Grazioso	Poco con moto (quasi valse)
524		Poco con moto
527		rit.
528		Tranquillo
534		Impetuoso
542		Tranquillo
550		Poco con moto
552		Tranquillo
569		poco a poco più lento
572		Lento misterioso
578	Funesto grave (Violino fiero)	♩ = 60

RELATIONEN MELLEM KILDERNE A OG B

Omfanget af den oprindelige version, partiturrenskriften fra 1918, fremgår af partituret kilde B (som dog ved revision 1919 og senere er blevet reduceret med ca. 10 sider) samt af to bevarede, komplette cellostemmer fra før revisionen 1919 under kilde C. Oversigten viser, hvilke formmæssige ændringer, der er sket i *Saga blot* (kilde A) i sammenligning med 1918-versionen.

Prøvecifre i <i>Sommersagns-</i> <i>drama</i> (1918)	Antal takter	Prøvecifre i <i>Saga blot</i> (1940-41)	Antal takter	Forskel i antal takter	Bemærkninger med reference til <i>Saga blot</i>
–	17	–	18	+ 1	t. 1 tilføjet (1940-41)
1	14	1	14		
2	8	2	8		
3	11	3	11		
4	17	4	17		
5	16	5	16		
6	14	6	14		
7	19	7	19		
8	14	8	14		
9	8	9	8		
10	13	10	13		
11	26	11	26		
12	22	12	20	–2	2 t. udeladt mellem t. 194 og 195 (1919?)
13	8	13	8		
14	37	14	37		
15	16	15	16		
16	17	16	17		
17	21	17	21		
18	26			–26	Udeladt (1919)
19	27			–27	Udeladt (1919)
20	14			–14	Udeladt (1919)
21	21	18 = 1 t. efter 21	20	–1	t. 1 før 18 udeladt (1940-41?)
22	17	19	17		
23	18	20	18		
24	7	21	7		
25	18	22	18		
26	19	23	19		
27	7	24	7		
28	9	25	9		
29	13	26	13		
30	8	27	8		
31	8	28	8 + 13		
32	13	–			Et ciffer udeladt
33	21	29	37	–8	Passagen mellem 29 og 31 rekonstrueret 1940 (10 t. kortere)
34	13				
35	13				
		30 = 2 t. før 36	21	–2	
36	21				
37	8	31	8		
38	6	32	6		
39	11	33	11		
40	16	34	14	–2	34 t. 1-4 (nye) erstatter 6 opr. t. (1940-41)
41	20	35	20		
42	6	36	6		
43	11	37 = 1 t. før 43	11	+ 1	1 t. før og 1 t. efter 37 opr. kun 1 t. (1940-41)
44	12	38 = 1 t. før 44	12		
45	26	39 = 1 t. før 45	6		
–	–	40	11	–10	Slutningen omarbejdet og forkortet (1940-41)

Sommersagnsdrama (1918) = 707 takter

Saga blot (1940-41) = 617 takter

THE RELATIONSHIP BETWEEN SOURCES A AND B

The size of the original version, the fair copied score from 1918, is evident from the score source B (although this was reduced by approximately 10 pages in connection with the 1919 revision and on later occasions), together with two extant, complete cello parts from before the 1919 revision, which are part of source C. The overview shows what changes of the form were implemented in *Just a Legend* (source A), compared to the 1918 version.

Figures in <i>Summer Legend's</i> <i>Drama</i> (1918)	Number of bars	Figures in <i>Just a Legend</i> (1940-41)	Number of bars	Difference in number of bars	Remarks referring to <i>Just a Legend</i>
–	17	–	18	+ 1	b. 1 added (1940-41)
1	14	1	14		
2	8	2	8		
3	11	3	11		
4	17	4	17		
5	16	5	16		
6	14	6	14		
7	19	7	19		
8	14	8	14		
9	8	9	8		
10	13	10	13		
11	26	11	26		
12	22	12	20	-2	2 bb. omitted between bb. 194 and 195 (1919?)
13	8	13	8		
14	37	14	37		
15	16	15	16		
16	17	16	17		
17	21	17	21		
18	26			-26	Omitted (1919)
19	27			-27	Omitted (1919)
20	14			-14	Omitted (1919)
21	21	18 = 1 b. after 21	20	-1	b. 1 before 18 omitted (1940-41?)
22	17	19	17		
23	18	20	18		
24	7	21	7		
25	18	22	18		
26	19	23	19		
27	7	24	7		
28	9	25	9		
29	13	26	13		
30	8	27	8		
31	8	28	8 + 13		
32	13	–			One figure left out
33	21	29	37	-8	The passage between 29 and 31 reconstructed in 1940 (10 bb. shorter)
34	13				
35	13				
		30 = 2 bb. before 36	21	-2	
36	21				
37	8	31	8		
38	6	32	6		
39	11	33	11		
40	16	34	14	-2	34 bb. 1-4 (new) replace 6 previous bb. (1940-41)
41	20	35	20		
42	6	36	6		
43	11	37 = 1 b. before 43	11	+ 1	1 b. before and 1 b. after 37 originally only 1 b. (1940-41)
44	12	38 = 1 b. before 44	12		
45	26	39 = 1 b. before 45	6		
–	–	40	11	-10	The ending reworked and shortened (1940-41)

Summer Legend's Drama (1918) = 707 bars

Just a Legend (1940-41) = 617 bars